

Arapsko proljeće zimskih boja

21 novembar 2011 Izmijenjeno 13:38 CET

Počelo je prekomponiranje svijeta, na jednoj od najneutralgичnijih tačaka globusa.

.Protesti protiv sirijskog predsjednika Bashara al-Assada u Istanbulu [EPA]

Piše: Mufid Memija

Društveni procesi što se od konca januara do danas odvijaju na horizontima arapskog svijeta, ne bi trebali biti iznenađenje čak ni za obavještenije pojedince, kamoli za mnogobrojne trustove mozgova na Zapadu.

Još sredinom 2002. godine globalna javnost je, posredstvom Ujedinjenih nacija, potanko obaviještena o tome da je arapski svijet u cjelini zahvaćen sveobuhvatnom krizom razvoja. Kako je tada konstatirao multidisciplinarni tim od 158 naj eminentnijih arapskih naučnika, ta kriza primarno nije bila rezultanta ekonomskih, već društvenih i političkih uzroka.

Epohalan karakter

Na površini arapskih društava, i prije najmanje deset godina, bila su uočljiva tri duboka deficita: deficit političkih sloboda, deficit ljudskih prava, posebno prava žena, te deficit intelektualne produkcije. U zaključku toga izvještaja tim Ujedinjenih nacija je ocijenio da demokratizacija napokon mora zahvatiti i arapski svijet, nakon što su takve promjene već zaživjele u latinoameričkim i istočnoevropskim zemljama...

Danas, međutim, vodeći zapadni mediji masovna okupljanja i proteste naroda, po trgovima i ulicama glavnih gradova u gotovo svim sjevernoafričkim i bliskoistočnim arapskim državama,

imenuju ponešto stereotipnom sintagmom "Arapsko proljeće".

No, politolozi i historičari koji su, za razliku od novinara, mogli staloženije opservirati taj politički fenomen, jasno su uočili epohalan karakter pobune arapskih masa.

Sada je i laicima razvidno da je revolucija u zemljama sjeverne Afrike i širom Bliskog istoka najznačajnija politička promjena, koja se događa u svijetu posljednjih dvadeset godina, preciznije - nakon rušenja Berlinskog zida, 9. studenog 1989. Sjećamo se da je Zapad tada instantno podržao istočno-njemačku, poljsku, čehoslovačku i mađarsku opoziciju, pošto su na njihovim transparentima i zastavama bile ispisane njegove vrijednosti - sloboda, ljudska prava, demokracija, pravna država... Autokratski poredak jednopartijskih istočnoevropskih država neopozivo je, kako bi se izrazio Krleža, otpremljen „u ropotarnicu povijesti“.

Ove godine, pak, politički Zapad je bio zatečen činjenicom da diljem 300-milionskog arapskog svijeta nije bilo nikakvih njegovih znamenja. U Tunisu, Kairu, Sani, Manami, Rijadu, pa ni u Bengaziju – kako svjedoče objektivni očevici - nisu viđeni barjaci američke demokracije, niti kakvi drugi zapadnjački simboli.

Američki izvoz demokracije pomoću tenkova proizveo je u tamošnjim masama emociju, uvredljiviju čak i od ritualnog paljenja „Old Glory“ na povremenim antizraelskim demonstracijama – proizveo je, naime, ravnodušnost, pa i rezistentnost arapske javnosti u odnosu na holivudsku idealizaciju zapadnjačke hijerarhije vrijednosti.

Očigledno, i u arapskom svijetu dospio je račun za ceh politike, vođene decenijama, u kojoj su nafta, sigurnost Izraela i vazalska potčinjenost klijentelističkih lokalnih garnitura, bili važniji od principa. Pogotovo ne treba očekivati da u Siriji, koju Zapad sve naglašenije fiksira kao glavno žarište otpora diktaturi nepoćudnog Bashara al-Assada, narodna pobuna potraži inspiraciju u američkim društvenim obrascima.

Putinova poruka

Jer, demokracija nije matematički aksiom, koji ne treba dokazivati, već suštinska kvaliteta pluraliteta suvremenih društava...

Ba'asistički režim u Damasku, s bilansom većim od 3.500 civilnih, vojnih i policijskih žrtava, bez sumnje je prešao crtu i zagazio u zločin protiv vlastitog naroda. Tolika količina surovosti, koju autokratski predsjednik Bashar al-Assad nesmiljeno egzercira pred licem cijelog svijeta, navela je i Arapsku ligu da se distancira od brutaliteta represivnog aparata sirijske države.

Ta 22-člana organizacija suspendirala je režim u Damasku i dala mu rok od tri dana da prekine nasilje, zaprijetivši mu strogim ekonomskim sankcijama. Zajedno sa vodećim zemljama Evropske unije – Velikom Britanijom, Francuskom i Njemačkom - Arapska liga je podnijela Ujedinjenim nacijama rezoluciju, s oštrom osudom sirijskog režima zbog nasilja protiv demonstiranata, koji traže demokratske promjene. Ta rezolucija će se već u utorak 22. novembra naći na dnevnom redu Komiteta UN-a za ljudska prava.

Praktički, osim Moskve i Pekinga, Bashar al-Assad ima vrlo malo sugovornika u svijetu, ali i u regionu. Saudijska Arabija, Jordan, Katar, Maroko i Kuvajt su među sponzorima spomenute rezolucije, a Turska, doskorašnji saveznik Sirije, također je zauzela čvrst gard prema Damasku. Ankara je već uvela sankcije na isporuke oružja vladi u Damasku, odložila na neodređen rok

dogovorena istraživanja nafte i prirodnog plina, a najavila je i da će obustaviti isporuke struje. Pogoršanje odnosa između dva susjeda utoliko je ozbiljnije, ako se zna da oni dijele zajedničku granicu, dugu 800 kilometara, te da je nakon izbijanja pobune, u ožujku ove godine, u Tursku prebjeglo više od sedam hiljada sirijskih izbjeglica.

Na ovom mjestu treba podsjetiti da je ruski premijer Vladimir Vladimirovič Putin, komentirajući tzv. "Arapsko proljeće", početkom ovog mjeseca, u Sankt Petersburgu, na zasjedanju Šangajske organizacije za saradnju, kritizirao nedosljednost zapadnih sila, koje su najprije podržavale režime u sjevernoj Africi, a zatim pomagale pobunjenike, koji su ih svrgavali..!

Sasvim je izvjesno da je Putin ovu poruku uputio Washingtonu, kao upozorenje da ipak postoji granica, na kojoj se moraju respektirati interesi Moskve, ako ne već i interesi Damaska. On jamačno zna da se potpora američke vlade demokratskim procesima u arapskom svijetu svodi, zapravo, na podršku jednoj drugačijoj demokraciji - demokraciji transnacionalnih korporacija, koje su, izvan svake razumne sumnje, pozicionirane na samom vrhu presudnih motiva političke aktivnosti Zapada, odnosno, ukupnih vojnih i civilnih agregata njegove moći.

Današnji je svijet, očito, po principu spojenih posuda povezan hidraulikom profita i hidraulikom trgovinskih interesa, a nerijetko i hidraulikom krvi.

Politička neizvjesnot

Po svemu sudeći, cijela međunarodna zajednica danas zna da širenje "univerzalnih vrijednosti ljudskog dostojanstva", kako se patetično, u isti mah i licemjerno, izrazio svojedobno George W. Bush, nije ništa drugo do političko lukavstvo najniže vrste.

Sve u svemu, počelo je prekomponiranje svijeta, na jednoj od najneuralgičnijih točaka globusa, a gdje će se i kako završiti, u ovom času vjerojatno niko sa sigurnošću ne može reći.

Izvjesno je, međutim, da više ništa neće biti kao što je bilo, ne samo u sjevernoj Africi i na Bliskom istoku. Svijet ulazi u razdoblje velike političke neizvjesnosti i naglašenih razvojnih rizika. Nevolja je u tome što na horizontu čovječantsva trenutno nema nijednog velikog političkog karaktera: izgleda da je takav kadrovski ishod i projektiran u krugovima, koji kormilare našom sudbinom...

Mišljenja izražena u ovom tekstu su autorova i nužno ne predstavljaju uredničku politiku Al Jazeera.

Izvor: Al Jazeera